

Redacția și Adm.: Iași, str. Gh. Mirzescu 25

Sub direcția unui Comitet

Anul X No. 1981—Duminică 8 Septembrie 1913

Cine a fost Petru Rîșcanu

— Discurs rostit la înmormântarea de ieri, de către d. Al. A. Badareu, ministrul lucrărilor publice și ad-interim la interne —

Cu Petru Rîșcanu Iașiul perde o podobă, cultura română un intelectual; statul român o mare valoare socială.

Rîșcanu ieșea astăzi de mult Iașiul, în cît, de-săzgă la virful piramidei și ca profesionist și ca situație socială, nu s-a găsit nici odată să-și transferă la București cimpul său de activitate, să părăsească Iașiul, pentru care nu era de cît un fiu adoptiv, căci, prin naștere și prin primele studii, Rîșcanu aparținea județului Tutova și orașului Birlad.

Abia intrat în adolescență, la vîrstă de 18 ani, P. Rîșcanu își începe activitatea sa profesională și socială, ca institutor, la o epocă cind România nu era de cît Principatele unite, cind forță politică și socială era pusă în Valahia în serviciul ideilor plecate din Moldova și de la Iași, reprezentante prin Domnitorul A. Cuza și marele om de stat Mihail Kogălniceanu.

Petru Rîșcanu a făcut parte dintr-o mare generație moldovenească, care ne-a dat pe Conta, M. Eminescu, Gh. Panu, Al. Lambrișor, Al. Negri, printre cei morți; Al. Xenopol, C. Dumitrescu-Iași, printre cei vii, generațione care a avut ca înaintaș imediat pe acea a lui Kogălniceanu, V. Alexandri, C. Negri, V. Pogor, Petre Carp, T. Maiorescu, T. Rosetti.

Totalitatea imprejurărilor culturale, sociale și politice de la epoca intrării în viață a lui P. Rîșcanu, era natural să dea acestuia convingerea, că Moldova, redusă politice, poate rămâne totuști în frunte cu o comoară a intelectualității, iar Iașiul, capitala sa, ca un isvor de idei. Rîșcanu și-a legat totuștă viața lui de Iași ca de un loc de muncă intelectuală, a cărui glorie erau scoliole și a cărui fală era corpul său didactic.

Rîșcanu era astăzi de legat de Iași, prin concepția misiunii sale de intelectual și de profesor, în cît n-a voit să părăsească nici macar vremelnic nici școală, nici Iașiul. El a refuzat cu îndrăpnicie toate demnitățile, — chiar cele școlare — ca să nu fie silit să se îndepărteze nici de Iași, nici de școlile sale iubite. Cu măreute un ministru de instrucție, academic personal, a putut să-l hotărască să primească postul de inspector general, pe care l-a părăsit foarte înte.

Înță ce a fost P. Rîșcanu, — ca iașan. Ce a fost ca intelectual, pentru cultura română, și vor spune-o după mine tovarășii săi din Universitate. Eu ca prieten înțim, pot să vă afirm că n-a fost zi în care Rîșcanu să nu citeașă pentru a-și înmulți cunoștințele sau a-și întări convințările, să nu scrie, să nu desvolte idei de pe catedră sau dela masa conferințiarului, pentru a-și împărtăși convințările și a ridică nivelul cultural al țării sale.

Vă voi spune acum ca reprezentant al statului, ce-am pierdut, cu un cetățean de valoareas lui P. Rîșcanu.

In toate formele vieții sale de om, Rîșcanu a fost un model. Model ca soț, ca părinte, ca prieten.

Ca om public a fost un muncitor extraordinar. Prințește și cultura și-a pus-o continuu în serviciul unei sfârșiri perseverente, în cît Rîșcanu părea, dacă nu de o altă rasă, cel puțin de o altă educație, față de mediul în care trăia. Nici odată indispus, niciodată obosit din cauza muncii. Munca fără pregeț era regimul cel mai higienic pentru fizicul și sufletul lui. Nici n-a cunoscut viața sub o altă formă. O singură orientare: dorul de a servi, de a contribui la ridicarea nivelului moral și cultural.

Foarte modest, foarte sobru în toate manifestările vieții. Cu toate succesele de carieră n-a fost numărat de arivism. A trăit ca profesor secundar cum trăise ca institutor; ca profesor universitar cum trăise ca profesor secundar.

Rîșcanu n-a cunoscut concediul, n-a lipsit dela școală de cîte cei trei ani făcuți la Sorbona și la Ecole des Hautes Etudes din Paris, la epoca maturității sale, și cîteva săptămâni, acum doi ani, când a avut durere să-și piardă tovarășia vieții, care-i dăduse un interior fericit, care asigurase linistea muncitorului și sporișe optimismul în lupta vieții.

Secretul muncii lui Rîșcanu era în devenire un optimism extraordinar. Pentru dinsul, nici printre școlari săi, nici printre seminarii săi, nu era nimeni râu. Credea însă despre tot că ar putea fi mai buni.

A mers cu timpul, fiind veșnic la înă-

nouă „revoluție“ la Academie, suspendarea cursurilor...

Tulburările repetitive erau dănnătoare disciplinei. Elevii deprinși și face dreptate erau purură gata la bătăie. În 1862, directorul internatului fu bătut și nevoit să se retrage; în anul următor, elevi și liceul, uniți cu seminaristii dela Socola și au propus astăzi sădărmici examenelor generale, a lăsat pe fugă comisia examinatoare și a declarat singuri promovați. Această incercare nouă de revoluție fu înăbușită în pripă prin energia înărmăloii director al liceului, d. Titu Majorescu.

POLITICE

Morală Tiganului...

Incorrectul prin excelentă, minăcătorul banilor acionarilor de la foașta societate „Unirea“, necinstitul care ani de zile n-a restituit bani de ai statului, — incasări pe nedrept; democratul care a cămătarit sătenii, am numit pe mult cinstiștil Nicolae Fleva — discalificat de tot ce țara aceasta a avut mai cinstiști și mai de talent — a acordat un interviu exocului Bogdan-Pitești sau vre-unul alt apăs de la cea mai abjectă gazetă, din cîte au existat vre-o dată în țară.

Natural că butoiul fără fund, autorul celebrei operații cu contractul pentru inchirierea legături de la Roma, nu putea să nu-l atace pe d. Badareu. Lucrul, desigur, nu face de cît cinstire actualului ministru de la lucrări publice. Fleva atacă și calomniază. Lucrul ie natural. E în firea-i smolită să injure tiganește.

Dar Fleva vorbește de chestiuni de ordin moral. Astăzi prea mult.

Cind ai pe cuget atâtia fapte necorrecte, cind te știi că ai trebuie să mărturisești în public că ai mincat bani nenorocitoilor acionarii de la foașta societate „Unirea“, cind ai recurs la manopere necinstitite ca să-ți pui imobilul la adăpostul urmărirei creditorilor; cind ai căutat să furipe sătenii, eu toată clauza expresă a unui contract care te impiedică să fixezi prețurile pe care le ai fixat cind ai dosit banii cuveniți statului și nu i-ai restituit de cît în momentul cind ai fost numit ministru de interne; cind plăti la Roma chirie pentru legătie o anumită sumă iar de la Stat primă în acest scop o sumă incinicită, cind ai toate aceste pe cuget și mai îndrăznești să vorbești de acte morale, de decorații morale, ie nerușinare de care numai un Catone fără de rușine poate fi capabil.

Individul amoral vorbind de morală altora! Desigur că d. Fleva dă dovada de toate nerușinările și sporită, după ce a văzut România curtenită la rindul ei, de puternici vecini, dintre care unul, fostul nostru suzeran, dorind chiar protecția noastră, după ce a văzut țara lui ca un viitor astăzi de bine pregătit în cît cea ce era un idial eri, astăzi este întrevăzut ca o realitate pentru milne.

De sigur că apostolul național Petru Rîșcanu, dacă ar fi trăit, ar fi fost cel mai entuziasmat comentator al tratatului de la București.

Vă dați seamă cu toții cum, ca școlar recunosător, care mai preșus de toate am primit ca adolescent, influența vieții intime a lui Petru Rîșcanu, maturul, — de la care probabil am luat în parte secretul de a munci fără a te resimți de sfotarea pe care o faci, ca fiu al Iașului, ca prieten, ca reprezentant al statului, nu găsești cuvinte la înălțimea omagilor pe care le datoriu unui astfel de om.

Ferică țără care produce oameni ca Petru Rîșcanu!

NOTA ZILEI

Debut maiorescian.

Într-o lucrare școlară, regretatul Rîșcanu facea istoricul „revoluției“ organizate de elevi, în Iași, în decursul vremii. Un pasaj:

„... În 1861, pe cind serbam Unirea țărilor surori, un nou conflict între Minister și consiliul școlar aduse iarăși demisionarea a o parte dintre profesori, o

De ce a fost atât de crincen adversar bulgarilor colonelul nostru Anexade?

... Pentru că reprezenta în acelă timp — după nume — și războul greco-bulgar.

Articole cumintiș se menținează A. C. C. în „Noua Revistă Română“.

... și nimenei nu bănuiește că le-ar scrie A. C. Cuza.

Imaculatul Nicolae Fleva aduce la cunoștința cinstiștilui Bogdan-Pitești, că un prieten al ministrului lucrărilor publice, deputat, membru în consiliul de administrație al unei cooperative de consum din Constanța, ar fi cerut 50,000 lei pentru a obține de la d. Badareu ca susiza cooperativă să devie furnizoarea tuturor consumaților necesare vapoarelor noastre, în locul cooperativă „Mercur“, actuala furnizoară.

Somârni pe neprihănitul Nicolae Fleva să dea în vîileag numerole aceluia deputat, prieten al ministrului lucrărilor publice, care a făcut o atare cerere, „care, după spusa imaculatului Fleva, caracterizează activitatea d-lui Badareu“.

Il semărni să facă aceasta cît mai curind, căci de nu, pe lingă toate celelalte calificate, între care și acel de apăs al parlamentului calificate pe drept ciștigate de smolitul imaculat, se va adăuga și acel de calomnător ordinar.

OAMENI ȘI LUCRURI

Toma Săvescu

O informație, de abia cîteva rînduri și cu indicații nu în total exacte, a anunțat eri în ziarul nostru moartea bătrînului dascăl al țării, Toma Săvescu. La cunoștința celorlalte gazete iasane vestea n'a ajuns de loc.

Cu toate aceste și vorba de o adevarată personalitate a orașului, de unul din puținii supraviețuitori ai acelei interesante și meritoase pleiade de dascali care au instruit, pe vremuri, generația de elevi, mai mult, — le-au făcut suflare, însinându-le adevarată dragoste de carte și trezind spiritul de cercetare și de înțelegere...

Notă, ziceam, e în parte inexact. Nu sunt încă trei-zeci de ani de la pensionarea fostului nostru director de școală. Dar diferența nu este tocmai mare: Săvescu moare în aducă bătrînul, după ce a putut vedea ridicindu-se, pe rînd, generațiile pe care le instruise pe băncile școlei lui.

De multe ori vedea cu ochii amintirii perindindu-se înainte-i nume cunoscute, personalitate cu situații sociale distinse. Dar facea constatăriile aceste fără nici o vanitate proastă, ei cu seriozitatea omului care înțelege rostul vremii și al vieții și care judecă înșămnătatea cărței.

Marea lui mulțumire rămânea de a fi avut pe defunctul Haret între elevii lui. L-a avut, — mai mult, — între adoratorii și închinătorii lui, și fără îndoială, reposul Haret, matematician, iar nu poet, știa să prețuiește oamenii și nu fără cuvînt a rămas un entuziasmat discipol al bătrînului Săvescu căruia i-a ridicat un bust în școală unde a funcționat și pe unde trecură, în cursul deceniilor, unii după alții.

Nă era din stofa celor comuni, celor banali — acel bătrîn, verde încă pină la o vrîstă foarte înaintată.

Venit în corpu didactic cu o cultură specială, din care nu lipseau nici excelentele cunoștințe latine, Săvescu avea predilecție instrucționii generale, encyclopedice și n'avea teamă nici unei îndrăzneiri în scrutări și meditații. Din potrivă încuraja și însuflețea pe acei cu aptitudini, îndemnindu-i la temeritate, arătând el insuși și o încurajare foarte puțin obisnuită la acei care au trecut prin seminări, ca dinsul.

Probabil datorită studiului lui Lucrețiu avea deosebită tragore penitru părțile mai tăinuite ale cunoștinților omenesci, iar ca deviză avea dictonul acelor mari epoci latine, în care s-a scris: „Felix qui potuit cognoscere...“

Prețuia, la elevi, calitățile de stil și compoziție și personal, am păstrat o înțîntătoare amintire din anii cursului primar, cind l'am anuzit spunându-mi:

„Esti un băiat cu talent!“

De teamă că nu voi fi cunoscut înțîrăratul înțelus al cînvîntului, am dat fugă la un fost institutor particular, cerindu-i explicații... Am păstrat, nevită, amintirea și înțîndu-mi momentului, în care cîruntul dascăl Săvescu rostise acea contatăre, cu multă părțeașă sinceră.

Că individualitate, avea ceva neobișnuit, ceva stoic și în afară de compătrărea fizică, aceasta îl făcea rezistent într-un grad cu total neobișnuit.

E adevarat că moartea lui băiat — din prima căsnicie — regretul nostru colaborator dr. Mihai Săvescu, fost în cîrcare extraordinar de doreroasă, din care bătrînul Săvescu a ieșit zdruncinat. Dar numai un filosof mintos ca dinsul a putut îndura și asemenea lovitură, fără să-și piardă judecata.

Zi cu zi, cu o regularitate matematică, se duce, pe jos, la cimitirul Eternitatea și, neînfricoșat de moarte, petrece mai multe ore în preajma scumpului mormînt al finului.

Iar după trecere de scurtă vreme și-a reluat și plimbările zilnice, tot pe jos, la viața sa din Buciumi. De multe ori făcea amintări excursiunile lungi, pe jos, în cîteva zile: cimitir și la vie. Medita în drum reflexii și ginduri cumintiș și găsia în ele puterea de inspirare și de viață.

Să acolo, în mijlocul naturei pe care o înălță, bătrînul de peste 90 de ani și-a dat eri obștescul slăbit, probabil fără grele suferințe, fără doctori și medicamente, ca înțelul să-și piardă suflare, însprijindu-le adevarată dragoste de carte și de înțelegere...

E o figură meritoasă și simpată mai puțin în orașul intelectualității!

Rodion

ECOURI

Originea berei. — Iată un subiect care va fi plăcut multor cititori. Dar, din nefericire, nimic precis nu se poate spune asupra originei acestei mult căutate băuturi. În Anglia, Germania, Austria — unde se bea atât bere — s'au făcut cercetări crudele pentru a se determina exact data apariției sale; s'au scris volume respectabile, asupra antichității berei, fără să se putea ajunge la începuturile fabricării ei.

Diodor din Sicilia și Herodot afirmă, că cu două mii de ani înaintea orei noastre, Egipțenii conoseau berea. Regele Osiris era Gambrinusul berărilor egipțeni și orașul Pelusia, de pe malul Nilului, era renumit prin berăriile sale.

Dar principiul berăriei nu vene

sele materiale, era totdeauna voios, maiales că sîră că în curind o să joace la Viena, o tropă românească și în limba românească, pentru prima oară.

La 14 Mai dispără din trupă artistul din București, Mărculescu, care avea de jucat în repertoriu, roluri însemnate. S'a anunțat poliția, nimic, tocmai la 16 Mai se găsește un cadavr în Dunăre, sub un șlep și aziind actorii fog cu toții acolo, cadavrul era intrat în putrefacție, mai ales fără să se mai cunoască. Cîșiva lăzii actori au făcut și plingă: „Da, astăzi bine! Marec, sămânță, îi cunoște semnul de pe braț”, altii, mai alese femeile, i-au recunoscut altă parte caracteristică a bîntuii Marcu înecat.

Cadavrul a fost dus la morgă, iar Arisitiza Romanescu a chemat un preot de la cimitirul „prohodna”. Jale mare pe trupa întreagă și semnărău pentru Viena.

La 18 Mai pleacă trupa din Galați cu vaporul spre Viena, în voiaj care a tîntit 5 nopti și zile, și care îmă împresionă foarte mult, vedere diferitelor poziții și piterării a mulțimilor Dunărei.

În trupă pleacă aproape 40 de persoane cîșivă săfări de artiști. Manolescu angajase stevenari, garderobieri, ameniți de servicii etc. Această voiaj înseă, cu totul delul după Merențiu, a fost lipsit de farsale, amioșul lui Cîrja. Colegul Cîrja îl place să facă farse atâtă, dar alții lui nu îl place. La plecare din Galați, pe covoră vaporului, arătănică discuție între regizorul astuziat Ionescu și între Cîrja. Aceasta urmă, emervat de un spirit al colegului său, a aruncat o umbrelă fină de mătăsă în Dunăre.

Pe atunci și au rătăciut Portile de Fer, cîșivă trebuia să schimbe vaporul mare din Galați la Severin, de la Severin, unul mic care trece prin Portile de Fer la Orsova, de la Orsova, unde mai mare, pînă la Buda-Pesta; de aci în pînă la canalul Venei un vaporas mic de tot.

Înțelegând că este comuș, separat prin un fel de paravani separați de actorii moștri erau etișoribniunguri, nemîi, etc. Într-o zi așa, Toader Cuzinchi (fratele lui Vlad care era o persoană de încredere a lui Manolescu) — cu o sfără lungă și pe care a adus-o pe Geasupra paravanului, în patru, unde vine Cîrja și mi dă capătul, sfărăi, spunându-mi, „M. Penel, după ce mă întoarcă în patru, mea, tu o să tragi din sfără asta”. Eu, îl ascult, căci îmi placeam ghidul său și trag tare de sfără, deodată se anude un tip sălbatic din partea de după paravan. Ce era?

Ei, înainte de sfără, amindouă picioarele lui Toader se ridicase în podeaua cabiniei, eu auzind că tipă, trag mai tare de sfără, asă că tipetele au deșteptat pe toti călători; în timpul asta un tinăr actor din București, M. Ionescu, și pe care noi îl pomenim Măsă Ionescu, (de orice ori care dintre noi, nu ne spunea doamnei, și monsieur, dar pronunța mereu săcăre dormea îngă Cîrja, avea în minti două umărări aprinse. Colegul Vlad, atâtă de fratele lui tipă, s'a luat după sfără și capătul l-a gasit în mijlocul mele. Scandal mare, vine căpitanul vaporului, se prezeste din cabină lui și în urma unei scăndești Manolescu nu amendează, pe Vlad cu 60 lei, iar pe mine cu 40 lei, pentru că am făcut scandal în vapor și în tara străină. Cine crede că jocul din voiaj? Vinovatul devărat, Cîrja. Măsă în timpul scandalului, scăpădumări și se pîntește pe obraz. La Viena, Manolescu, ne ștertat amenzile.

Tot în timpul acestui voiaj de placere, Cîrja și distru pînă noaptea, pe sub cerul actelor, Quarel (un fel de brioză în formă mochinel este bună cu bere și are un miros urât și pătrunzător), din cauza miroslui nimeni nu mai poate să doară, fără să fie cauza. Într-o noapte la culcare i-a pus quarel în amindouă etișoribniunguri. Toader Cuzinchi, care era grăs și mai puțin căldurile din Mai. A două zi dimineață îl cheamă Manolescu să-i vorbească de afaceri, Cîrja ne anunță că farsa făcută lui Toader și adeveră că își propõindu-se de Manolescu să vadă ce vrea să-i vorbească, Manolescu deoarece sănătatea din nas, și se îndepărtează de Toader, care se tot apropia mai tare de Manolescu pînă ce îl spune: „Fugi leahule, că puță”. Toader se scuze că nu-i vine, dar recunoaste că se ține după el un miros greu. Manolescu atîndu-și ochii la grupul actorilor cu Cîrja în mijloc, pricepe farsă și începe să ridice cu ochi. Toader nu și simt farsa jucată însă și sănătatea sa, că acum fiind soarele la amiază și să brinza din ghete, topindu-se, amirose și într-o draculă, aşa că, și singur nu mai stă ce-i cu el, — dar vedea că totuții îl evită, înțindu-se cu mina de nas. Înainte de a ne așeza la tabăra de lînde fratele Vlad îl spune farsă și să dă în cabină de-a schimba ghetele.

Într-o Buda-Pesta și Viena alt motiv după propunerea d-lui N. Gămanau, consilier a invitat administrația comună, de a elabora devizul necesar, pentru ca încă în campania anului acesta, să se canalizeze și str. Zugravilor.

Consiliul s'a ocupat apoi de votarea de diferite credite și vinzări de parcele.

Sedinta s'a radicat la orele 12 iunie după ameață. Joi 12 Septembrie va avea loc conferința a cercului preotesc No. 5 Cirojdaia. Va lua parte protoerul orașului, economul Tincoca.

Franță spus că este un birt în felul cum cerea Nae cam în dosul teatrului unde trebuia să jucăm.

Nae nu știa o boabă nemțească, ca și cei mai mulți dijtre noi, — și cum am spus, între Buda-Pesta și Viena, găsește pe bord un neamă căre calătoria cu el III. Nae să dă pe lingă el, îl salută și se așeză pe bancă îngă neamă. Noi, curioși să vedem cum o să vorbească Nae în testă, ne-am așezat pe o bancă vis-à-vis. Nae începe să vorbească cu un bastonul, începînd să facă niște desene cu bastonul pe podeaua bordului:

„Herr... Lussy (face semn că-i de parte) Franță! (face semn cu mina la gură, adeca unde a mincat). Franță-zag... Vienă... Karl-theater, hier (face semn cu bastonul în dosul lui Karl-theater, ist... (face semn că se mănește). Neamă nu zicea de cît „ta, ta!” și uitîndu-se în frică la Nae se tot îndrepta pe bancă, iar Nae înțind tot înainte cu nemțeasca lui se viră și mai mult în susul neamăului, asă că neamă ajungind la capătul bancii, face o săritură și se repeede pe o scară în jos. Nae se uită după neamă — se uită la noi, — care ne tăvăleam de ris — și zice că „neamăului nu i-e bine” — noi îl răsăiem, din contra, că neamăului nu i-a părut că e nebun.”

INFORMATII

D. Ministrul Badără a plecat astăzi după prînz cu automobilul la moșia d-sale Bobolești, de unde se va întoarce în Iași, mîne la orele 6 după prînz.

Cu acceleratul de mîne se urmărește în Capitală.

Eri pe la ora 4 iunie, d-na Elena Lepatinschi în vîrstă de 45 ani cu locuintă în strada Francu Nr. 12, pe calea dealului Tatarasului, în vecinătatea tramvai No. 4, a căzut de pe platformă în dreptul casei cu No. 41, remîndând în resimțire.

Cu o targă a fost transportată la spitalul israelit.

A fost admisă cererea de înscriere a d-lui Titu Alexandrescu, funcționar la postă, la secția de aviație dela Chifila-Dasa, să se prezinte înaintea comisiei medicale, în ziua de 9 Septembrie, în acest scop.

ÎN TRG.-FRUMOSI — Eri seara, pe orele 10 iunie, s'a declarat un incendiu de incendiu la casele d-lui Salim Katz din strada Coză-Vodă.

Sărind vecinătatea, înăndoiat și putință, calizat, fără ajutorul pompierilor.

Canzele incendiului sunt înecate de la

Eri seara, pe la orele 18 iunie, d-nă Dimitrie Popovici, ajutor de administrator al brutăriei cooperative „Domnița Ruxanda”, esind înaintea d-lui Gh. Necula, proprietar din Pasceni, a sărit asupra d-sale, lovinindu-l cu puninul în cap.

Același domn Popovici a încercat să o prească venirea pompierilor, cu ocazia incendiului dăla d-Katz; în urmă, sădăiosul domu s'a dus la localul Cooperativă și a lovit cu un scapă pe înăndoiat, bărbier David Rozen.

Toate aceste fapte se anechetă și lucările se vor înainta d-lui prim-procuror.

ÎNTRĂZIUL — Întrăziul în eb lund

NOTARIAȚI — D-lui Anna Iamandi vine căsătorită Mărio imobilul său din str. Asachi Nr. 5 cu suma de 42 mil. lei.

DR. STENILORU — Dr. Steniloru, avocatul lui Măruță din Roscani, a

Funeralele — Funeralile aviatorului Aurel Vlaicu, care a murit loc în Capitală, în ziua de 4 Septembrie, au fost înregistrate și înăndoiat de către d-lui prim-procuror.

ÎNTRĂZIUL — Întrăziul în eb lund

STR. LOZOŃSKI — Str. Lozonchi, 16 bis,

MĂRFURILE — Mărfurile de la Luvrul și

FRAȚII GROSS — Frații Gross au

ÎNCHIRIAT — Închiriat de la 26 Octombrie 1913, în ziua de 16 | 29 Septembrie

30.000 lei de dat imprumută cu

A SE ADRESA — A se adresa d-lui avocat S. P. George.

CONSULTANT — Consult. 10—11 și 5—6,

DR. L. FISCH — Specializat la Berlin în

BOLI DE COPII — Precizarea diagnozelor prin

VACCINARI — Vaccinările se vor face

ÎNTRĂZIUL — Iași, str. Cuza-Vodă (Golia) 42

CONSULT. — Consult. 10—11 și 5—6,

SOCIETATEA CREDITULUI FONCIAR URBAN DIN LAȘI

IMOBILELE DIN LAȘI — ce sunt de

INCHIRIAT — de la 26 Octombrie 1913, în ziua de 16 | 29 Septembrie

PRIMĂVENIRE — și pentru care se va tine licitație la sediul Societății din

LAȘI — strada Lăpușneanu Nr. 37, în ziua de 16 | 29 Septembrie

1913, prin oferte închise

FELUL ÎNGĂPERILOR — și numele actualului chiriaș

NUMELE IMOBILELOR — strada și nr. Casei

ÎNTRĂZIUL — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

LAȘI — la 10 iunie, la sediul Societății din

Serviciul telegrafic și telefonic al „Opiniei”

Serviciul Telegrafic

LIMBA MOLDOVENEASCA IN RUSIA

Petersburg. — Sinodal recomandă din Kijinău, Podolska și Cherson, a numi în acele districte preoți care se cunoacă limba moldovenească, care va trebui să devină acolo limba de predicație religioasă.

Monumentul lui Stolypin

Kiev. — În piață primăriei, s-a inaugurat cu solemnitate monumentul lui Stolypin, în prezența d-lui Kokowzew și a tuturor ministrilor, a familiei, a ambelor camere, înaltiilor funcționari ai statului și delegații partidelor monarhistice și naționaliste.

După serviciul religios celebrat de mitropolitul Kievului, principalele Cociu-Bey a depus o coroană de argint în numele împăratului; d. Kokowzew, o coroană de argint în numele consiliului de ministri și a pronunțat un scurt discurs consacrat memoriei lui Stolypin.

Președintele Dumei, d. Rodsianko, a depus o coroană în numele Dumei.

Congres socialist

Jenna. — Congresul socialist după deschiderea insuflarei a adoptat, cu 336 voturi, în contra 140, o rezoluție aprobind atitudinea, frântării socialiste din Reichstag, cu privire la acoperirea cheltuielilor cu noile înarmări.

Greve în Anglia

Londra. — Sase zile de soferi ai companiei de auto-buze „Tillinz”, care mai mare din Londra, s-au pus în grevă.

Ministerul de comert, intervenție pentru a se tine o conferință luni. Până atunci, soferii nu vor relua lucru.

Manchester. — 500 de lucrători din port au pus în grevă.

Misarea portului este paralizată.

Schimb de prizonieri

Sofia. — Conform regulilor internaționale, guvernul bulgar a remis guvernului elen că o listă de prizonieri Greci și a pus în libertate pe cei reținuți ca măsură de precauție, în decursul războiului. Însă guvernul nu a voit să sădea informații relativ la cazurile izolate și și-a exprimat dorința de a face schimbarea de prizonieri fără listă.

Pînă la Bulgaria opriți în Grecia se găsesc funcționari administrației și băncilor și postelor și altii care nu pot fi tratați în nici un caz drept prizonieri.

Po de altă parte, un număr de Bulgari indigeni, cu totul onorabili, sînt bagați în închisorii, pentru singurul motiv că ar fi lucrat pentru opera bulgăra, sub regimul turec. Grecii nu numai că nu își pun în libertate, ci îi fac să suferă tot felul de chinuri. Unii au spălăt din cauza bolilor tratamente. Tîrtoaceste fac să se nască serioase temeri asupra spartei prizonierilor bulgari.

Serviciul Telefonic

Proiecte militare Nouei Români

București. — În cercurile militare conduceatoare, se studiază cu multă activitate, cele proiecte militare importante, menite să asigure teritoriul nostru, și potrivit oricărui care înțignezi.

In primul rînd se vor crea 3 mari cetăți militare și anume Silistra la Dunărea, Dobrogea la mijloc și Mangalia la Mare.

Alegerea Mangalia ca Port de răsboiu, e considerată ca cea mai merită.

Urmărire lui Pantelimon

Prinarea dezertorului

Dinca Haralambie

București. — Ministrul de Internă a fost înțins de către d. Nicu Catargi, prefect județului Suceava, că jandarmii au prins în Bacăuva pe dezertoarea Dinca Haralambie, complicele lui Pantelimon, care l-a ajutat la evadare.

Prefectul adaugă, că jandarmii sunt pe urmele lui Pantelimon și că rîndul prindere nu poate întîrzi.

Mersul epidemiei de holeră

Epidemia în descreștere. — Câteva raporte edificante. — Cazul dela Stolniceni. Rezultatul anchetei. — Buletin holerei. — Diferite

Prevederile d-lui ministru ad-interim la interne și ale specialiștilor, încep să se realizeze. Epidemia începe să descrească. Aceasta se vede lămurit din totalul cazurilor noi din ziua de ieri și alături precum și din numărul celor vindecați.

Speranțele elorilor de opozitie, care speră să găsească și în această nenorocită chestiune un mijloc de campanie în contra ministrului de interne și al ad-interimului acelui minister se vor dovedi în curând a nu fi fost întemeiate. O dovadă în privința acestei descreșteri constituie următoarele telegramme prime astă noapte de direcția sanității și care privesc ana din regiunile cele mai contaminate de holeră.

Medicul primar dr. Constantinescu din R. Vilcea, comunică cu telegrama No. 1423 :

Misarea epidemiei de holeră în județul Vîlcea în ziua de 5 Septembrie: Dragășani, vechi 10, noi 1, ramaș 1; Orlești 4, ramaș 4. Prundeni 1, ramaș 1. Crejeni 1, ramaș 1, Chioroiu 1, ramaș 1. Benești 2, ramaș 2. Locusteni 2, ramaș 2. Folești 1, ramaș 1. Rîureni 1, ramaș 1. Văleni 1, ramaș 1. Maciuca, noi 1, ramaș 1. Ocnele mari 1 nou, remas 1. Total vechi 24, 3 noi, ramaș 27 în total.

Medicul orașului Corabia dr. V. Protopopescu, cu telegrama No. 515, comunică :

Pe ziua de 6 Septembrie nici un bolnav nou de holeră, din 51 vechi nu a succombat nici unul. Ramaș 51.

Din Slatina, d-nii dr. O. Mîs și Petrescu, cu telegrama No. 1520 comunică :

Situația holerei în județul Olt, 6 Septembrie : Stoicănești 9 vechi, noi, nici unul. Crăciunie de sus 5 vechi, noi nici unul. Crăciunie de jos 60 vechi, noi nici unul. Crăciunie 1 vechi, noi nici unul. Drăgănești 27 vechi, 1 mort suspect. Poiana 6 vechi, noi nici unul. Bărsăști 3 vechi, noi nici unul. Mihăilești de jos 8 vechi, noi nici unul. Coteana 11 vechi, noi nici unul. Barcanesti 14 vechi, noi nici unul. Dobrotinești 2 vechi, noi nici unul. Dragoștei, 1 vechi, noi nici unul. Vîisoara 1 vechi, noi nici unul. Dâneasa 2 vechi, noi nici unul. Mihăilești de sus, 2 vechi, nici unul nou. Comani, 3 vechi.

Iar prefectul județului Olt, comunică ministerului de interne :

Epidemia are tendință de slăbire. Astăzi un singur caz suspect în tot județul. S-a făcut din nou desinfecția radicală a comunelor. În 15 comune din 21 contaminate sunt opt zile de la ultimul caz. În cele lalte 5 a fost cit un caz în legătură cu demobilizarea, cărora li se face în toate comunele contaminate examenul bacteriologic.

In schimb însă, de unde pînă acum Moldova era indemnă de holeră, s'au produs patru cazuri la Stolniceni, județul Suceava, la cônacul moșiei d-lui C. Miclescu de putat.

Imediat ce s'a cunoscut confirmarea prin examenul bacteriologic, d. Al. A. Badareu ministru ad-interim la interne, a plecat la fața locului în automobil întovărășit de d-nii N. Catargi, prefectul județului Suceava și d. dr. Ștefanescu-Galati.

Din cele constatate la fața locului rezultă următoarele :

Neculai Cozescu, bucătar la d. C. Miclescu, a sosit la Stolniceni, venind din București împreună cu militari demobilizați.

Simbăta 31 August el se îmbolnăvește prezintând simptome suspecte, vărsături și diaree. Timp de două zile cauză nu este adus la cunoștință medicului. Luni 2 Septembrie starea bolnavului devinând mai gravă, Neculai Cozescu este trimis la spitalul din Pașcani, internat aci, cu totă starea lui alarmantă și ca diagnostic Marasim senil. E de prisos de înțelept asupra gravității procedeului medical acelui spital.

Luni noaptea Cozescu sucombă, și în aceeași zi se îmbolnăște ajutorul de bucătar Dumitru Homiteanu. În vîrstă de 16 ani. În aceeași seară se îmbolnăvesc tatăl și un frate a lui Dumitru.

Medicul primar Bobulescu, care face campanie și lucrături la lazaretele de holerici, a luat imediat măsurile indicate de împrejurări. Bolnavii sunt internați la infirmerie, cei care au venit în contact cu bolnavii sunt izolați și se procedează la desinfecțarea locuinților și conacul,

2 cazuri noi, 2 morți. (Situată de aci n'a sosit încă),

Jud. Putna—Focșani-spital 7 bolnavi.

Jud. R. Sarat — 3 comune, 4 bolnav vechi, 5 noi, 5 morți. R. Sarat-spital 2 bolnavi vechi, 1 mort.

Jud. Romană — 20 comune, 205 bolnavi vechi, 13 noi, 8 morți, 7 vindecați, rămași 203.

Caracal-spital — 8 vechi, 14 noi, 22 rămași.

Jud. Suceava — 1 comună, 4 bolnavi, 2 morți, 2 rămași.

Jud. Tecuci — Spital, 1 bolnav, 1 vindecat.

Jud. Teleorman — 64 comune contaminate, 223 vechi. (Situată din acest județ pe ziua de azi n'a sosit încă).

Turnul-Măgurele — Spital, 30 vechi, 11 vindecați, 4 morți.

Jud. Tulcea — 1 comună, 1 bolnav.

Jud. Tutova — Bîrlad-spital 5 bolnavi, 5 vindecați.

Jud. R. Vilcea — 13 comune, 25 vechi, 3 noi.

R. Vilcea — Spital, 1 bolnav vechi.

Jud. Vlașca — comune, 12 vechi, 8 noi, 4 morți, vindecați 1.

Giurgiu — Spital 1 bolnav vechi, 1 caz nou, 1 mort, 1 rămas.

Teritoriu nou — 2 comune, 34 vechi, 3 noi, 3 morți, 34 rămași.

Total 235 comune contaminate, 1094 cazuri vechi, 148 noi, 80 morți, 28 vindecați, 1134 rămași.

Director Dr. MINOVICI

Turcia vănează recuperarea Salonicului

Amănuțe intereseante cu privire la ultimele tratative Deprimarea delegaților bulgari

Constantinopol — Cu privire la cele petrecute, în ultimele ședințe ale Conferinței, mai putem da următoarele amănunte.

Chechia granitică s'a transat defavorabil pentru Bulgari, prin faptul că s'a lăsat Demotica și Podul de drum de feră Turciei, Dedeagaci remane astfel fără nici o însemnatate pentru Bulgaria, deoarece prin aruncarea în aer a acestui pod, Turci pot imediat intrerupe cu desăvârșire circulația pe căile ferate.

La ședință din sala de sedință, delegații bulgari erau vădit deprimăți, fiind că n-au putut îndepărta pe turci la nici o concesie.

In seara trecută, delegații bulgari fusese să întărită, că Poarta, în urma sfatului ambasadorilor, ar lăsa Demotica și podul liniștit ferătă Bulgaria; însă poste noapte după cum se spune, guvernul turc a fost invitat dela Adrianopol ca numai de căi să păstreze Demotica pentru Turcia, sub amenințarea că în caz contrar armata va sprinji de fapt misarea din Tracia.

In același timp delegații bulgari au fost întocnită că forțele turcești ar fi înaintat pînă la Nevropot Melanic în Macedonia și că s'ar fi dînd lupte singeroase cu populația bulgăra.

In afară de aceasta, presa locală publică declarări deputaților din Tracia de vest, actualmente venită aci, că populația de acolo pînă la cel din urmă om se va opune bulgarilor. Deputații declară că populația dispune de peste 30,000 puști Mauser și două baterii de cimp. Delegația refuză să comunică ceea ce privorește la proveniența acestor arme și nici despre șefii lor militari.

Cercurile turcești lasă să se întrevadă că actuala agitație din Tracia occidentală și înaintarea în mars a trupelor turcești ar avea ca întărire recuperarea Salonicului, în urmă Macedonia și Tracia să devină independente.

Avin în vedere toate acestea, diplomații acordă mai multă atenție acestei agitații și socotează că trebuie înăbușită repede, grăbindu-se că mai mult ocuparea de către bulgari a acestui teritoriu.

O delegație

București. — După propunerea primăului consiliului comunal, a numit pe d.

Alex. Cotescu, ca delegat al comunei, în consiliul de administrație al Tramvaielor comunitare.

Opera

Carmen-Sylvei

Paris. — Ziarul „Le Figaro” anunță că sculptorul Jean de Nouy a fost înmarcat cu execuțarea unui monument, care să intrupe opera Carmen-Sylvei.

Monumentul va fi înălțat în București.

Refragerarea trupelor turcești

Sofia. — Ziarele anunță că tratatul de pace va fi semnat într-o perioadă de 15 zile după care trupele turcești se vor retrage, de pe teritoriul bulgar.

Mult înălțări: Paraschiva T. Savescu, G. T. Savescu, Clemence Gh. Savescu, Ioan, Constantin, George, Toma, Mihai, Neculai Savescu; Elena Gheorghiu și Maria Gheorghiu, soție, fiu, noră, nepoți, fiică și ginere au nemărginită durere a vă face cunoștință din viață a prea iubitului lor.

TOMA A. SAVESCU

fost profesor

decorat cu resplata muncii cl. I, Cavaler și ofițer al ordinului Coroana României.

In estate de 89 ani, decedat după o scurtă suferință Vineri 6 Septembrie 1913 ora 11 a.m. în viață sa din Socola.

Cortegiu va pleca din Biserica Blănovici unde se află depuș corpul defunctului. Înmormântarea va avea loc Duminică 8 Septembrie ora 2 p.m. la Cimitirul Eternitatea.

Atelierul de croitorie

al școală profesională de fete „Hristache Zănescu”. Strada Cuza-Vodă, într-o clădire de birouri. Ofertele trebuie să fie însoțite cu copii de pe certificate, indicând salariul și vrăstă; a se adresa la redacția „Opiniei” sub AJUTOR COMPTABIL

Vie de arendat.

In cîndanii Muntenei lîngă Școala Normală din Iași având 3 hectare replantate cu cele mai renomate specii de struguri; păzite bănd, aproape de oraș, gosea, apă, o dană în

BAZARUL DE VANZARE al produselor industriei naționale

Iași.—Strada Stefan cel Mare No. 13—Iași

Mare depozit complet asortat cu toate
produsele următoarelor fabrici.

„Tesațura „Iași”

Societate anonimă

Tot soiul de Tesațuri de bumbac,
uniforme școlare, doguri, diverse
ameriajă, chioane, barcheturi, Pin-
ză de casă.

Malteza, zefiruri, așea, pânză
pentru cizmari.

„MOLDOVA”

Societate anonimă

Pentru industrie de tricotaj—Iași

Flanelă
Ciorapi
Costume pentru Copii

Fabrica „Carmen Sylva” Iași

Parfumuri, Sapunuri de toalete și
de Cologne

Societatea anonimă română
italiană a industrielor
„Textile” Iași

Șireturi pentru ghete, șireturi
pentru rochii de bumbac și lînă,
sutase de bumbac, lână și matasă.
Urechi de piele și cisme. Beți tri-
colore și fașe de Botz. Filii de
lămpă și de scăparat. Beți pen-
tru covoare. Șireturi de metal,
șireturi pentru haine de bumbac
și lână, negre și colorate. Șireturi
de corsete. Chingi pentru tapiteri și
chingi gata cu cătărămi pentru cai.

„BOROBANTUL”

Fabrică Națională de produse
textile

Max I. Schapira—Ploiești

Postavuri, Pături militare, Po-
stavuri și Pături de comerț. Di-
mă, Flanelă de Brașov, etc.

ZÖBISCH et Co.

Societate în comandită

SALURI DE LÂNĂ

H. GOLDNER

I A S. I

„ÎNFIINȚATĂ ÎN ANUL 1856”

CASA ÎNCREDERE

Primește orice lucrări tipografice.

Execuțare conștiincioasă: Prețuri modeste

7 ANI DE SUCCES 7

CINEMA TOGRAFUL

PATHÉ FRÈRES

SALA CIRCULUI SIDOLI

Reprezentări în fiecare seară la orele 9

Duminică, Sambătă și Serbătorile

MATINEURI LA ORA 3

La reprezentările noastre iau parte toți corifeii marilor teatre
din Paris, Berlin, Copenhaga, Viena, Roma, Milano etc. ca:
Sarah Bernhardt, Jane Hading, Ettévant, Sully, Alexandre,
Robin, Wiehe, Psylander, Henny Porten, Asta Nielsen, etc. etc.

FILME DE POPULARIZARE ȘTIINȚIFICĂ

Excursioni prin cele mai pitorești regiuni din întregul univers

TOATE SPORTURILE MODERNE

VULGARIZAREA INDUSTRIILOR

Manevrele armatelor pe uscat și pe mare

INVENTIILE ȘI NOILE DESCOPERIRI

Pathé-Jurnal și Eclair-Jurnal

Ziarele insufluite care ne arată în fiecare săptămână tot ce se
intâmplă mai de seamă în lumea noastră.

Comedii, scene hazlii, scene artistice de varietate, redare cinema-
ografică a scrierilor autorilor nobili etc. etc.

TOTUL REDAT CLAR SI PERFECT

Stagiunea de iarnă în vasta Sală Sidoli, ceea de vară în Grădina
Trajan, anume aranjată pentru Reprezentări cinematografice.

7 ANI DE SUCCES 7

„OPINIA”

Organul partidului

Conservator-Democrat

cel mai răspândit ziar din Moldova

PRIMEȘTE ANUNCIURI ȘI RECLAME

PENTRU PAGINA III-a și a IV-a

A SE ADRESA:

ADMINISTRAȚIEI ZIARULUI

„OPINIA”

17, STRADA GH. MÂRZESCU, 17